

Piotrków Tryb., dn. 10.06.2013 roku

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W ŁODZI
DELEGATURA W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM
97-300 Piotrków Tryb., ul. Piłsudskiego 1
tel/fax (0-44) 647-62-71
REGON 004343702, NIP 725-1344-00

Powiat Opoczyński
ul. Kwiatowa 1
26-300 Opoczno

W związku z pismem Powiatu Opoczyńskiego z dnia 22.05.2013 r. znak: OŚZ.4124.1.2013 r w sprawie wydania zaleceń konserwatorskich dotyczących sporządzenia dokumentacji do kolejnego etapu prac związanych z likwidacją skutków nawałnicy z dnia 14.07.2013 r. w zabytkowym kompleksie pałacowo-parkowym w Białaczowie pn. „Sporządzenie planu rewitalizacji parku w zabytkowym kompleksie pałacowo-parkowym w Białaczowie – układ wodny, nasadzenia zieleni, układ komunikacyjny” Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi, Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim przekazuje następujące zalecenia.

Zespół pałacowo-parkowy w Białaczowie wpisany został do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach znak KI.IVA-2/1/334/67 z dnia 15.06.1967 roku. Park o charakterze krajobrazowo-leśnym, kształtowany na przestrzeni 130 lat przez wybitnych planistów (Lindauer, Stricker, Szanior, Tański), jest jednym z najcenniejszych w Polsce założeń ogrodowych o wysokich walorach historycznych i krajobrazowo-przyrodniczych. Dlatego też niezmiernie ważne jest aby dokumentacja konserwatorska dla przewidzianego etapu prac została przygotowana dokładnie i starannie

Dokumentację należy sporządzić w formie kompleksowego projektu rewaloryzacji parku. Projekt ten winien być poprzedzony analizą studialną zabytkowego założenia ogrodowego obejmującą kwerendę i analizę źródeł historycznych m.in. publikacji, archiwalnych dokumentów tekstowych, ikonograficznych, kartograficznych i in., oraz analizą dotychczasowych opracowań, z których podstawowym i w zasadzie jedynym opracowaniem monograficznym jest dokumentacja naukowo-historyczna „Białaczów-założenie parkowe” mgr Marii Żurowskiej-Gangi z 1977 r. W ramach prac studialnych niezbędne jest rozpoznanie terenowe ogrodu dla określenia struktury kompozycyjno-przestrzennej założenia, czasu powstania, faz rozwojowych i nawarstwień wraz z elementami przypadkowymi i kolizyjnymi, powiązań z okolicznym krajobrazem, rozpoznanie dendrologiczne szaty roślinnej, rozpoznanie dróg i urządzeń drogowych, ukształtowania terenu, elementów wodnych i budowli ogrodowych. Rezultatem badań studialnych winno być właściwe rozpoznanie układu przestrzenno-kompozycyjnego, określenie charakteru i stopnia przekształceń kompozycji ogrodowej, aktualnego stanu zachowania, co jest niezbędne w celu prawidłowego opracowania projektu rewaloryzacji zabytkowego założenia.

Podsumowanie badań studialnych i ich wyników winno być sformułowane w postaci wytocznych konserwatorskich do projektu rewaloryzacji parku mających na celu określenie podstawowych wartości historycznych i przestrzennych ogrodu, ocenę stanu przetrwania ogrodu, wskazanie kierunku działań konserwatorskich, podanie wytocznych dla ostatecznej formy przestrzennej (w odniesieniu do nawarstwień stylowych), zakresu powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, określenie struktury przestrzennej i gatunkowej szaty roślinnej, określenie specyfiki dróg, budowli i wyposażenia terenowego, określenie formy ochrony oraz wskazanie potrzeby dalszych badań i studiów. Ze względu na rangę obiektu i stopień skomplikowania inwestycji zaleca się przygotowanie właśnie takich wytocznych.

Projekt rewaloryzacji winien uwzględniać w sposób konsekwentny i logiczny wyniki ustaleń we wcześniejszych etapach działania.

Ze względu na aktualny stan obiektu i fakt, iż jest pozbawiony użytkownika prace projektowe na tym etapie będą miały charakter odtworzeniowy. Określenie możliwości adaptacyjnych obiektu wiąże się z potrzebami właściciela parku.

W projekcie zagospodarowania parku należy przede wszystkim:

1. W zakresie szaty roślinnej - przeprowadzić szczegółową inwentaryzację i analizę drzewostanu i opracować projekt gospodarki drzewostanem (z uwzględnieniem dokumentacji sporządzonej w 2012 r.), określić konieczność wykonania cięć w obrębie wprowadzonych po II wojnie nasadzeń zacierających historyczne powiązania kompozycyjne oraz grup samosiewów, przewidzieć nasadzenia uzupełniające istniejące układy i odtwarzające historyczne kompozycje roślinne z uwzględnieniem właściwego doboru gatunkowego dla tego typu ogrodu.
2. Na podstawie analizy historycznego układu dokonać korekt przebiegów istniejących, odtworzyć pierwotne i ewentualnie zaprojektować nowe ciągi komunikacyjne z przedstawieniem projektowanych rodzajów nawierzchni i sposobu odprowadzenia wód opadowych z terenu parku. Zaleca się przeprowadzenie badań archeologicznych bądź przekopów sondażowych w celu ustalenia pierwotnego przebiegu dróg i alejek.
3. Należy odtworzyć/poddać renowacji układ wodny we wschodniej części parku po wcześniejszym rozpoznaniu jego zasięgu i pierwotnej formy, rozpoznać urządzenia wodne, poddać je renowacji ewent. zaprojektować nowe wraz z elementami małej architektury (mostki).
4. W zakresie małej architektury i wyposażenia parku - sporządzić inwentaryzację architektoniczną obiektów istniejących i przewidzieć ich konserwację lub rekonstrukcję na podstawie pomiarów i przekazów archiwalnych.
5. Przedstawić formy urządzeń nowej małej architektury i wyposażenia parku oraz ich lokalizację, a także przebiegi projektowanej infrastruktury technicznej.

Przy odtwarzaniu układu dróg należy zastosować nawierzchnię przepuszczalną: żwirową lub tłuczniową, albo ziemną, chyba że przekazy historyczne lub specyfika obiektu dostarczają przesłanek o zastosowaniu innych nawierzchni np. z kostki kamiennej, bruku itp. W każdym przypadku decyzję o wyborze rozwiązania należy poprzedzić rozpoznaniem historycznym i sondażami terenowymi, które mogą dostarczyć przesłanek dot. rodzaju historycznej nawierzchni, szerokości drogi i przekroju poprzecznego, a także warunków gruntowych. W przypadku dróg i ścieżek w parkach zabytkowych nie należy stosować krawężników (mogą być zagłębione), chyba że przekazy jednoznacznie potwierdzają ich historyczne uzasadnienie.

Podane zalecenia mają charakter ogólny, odnoszący się do standardów opracowywania dokumentacji konserwatorskich związanych z rewaloryzacją zabytkowych parków i ogrodów. Nie jest możliwe obecnie podanie szczegółowych wytycznych dotyczących sporządzenia projektu rewaloryzacji, w tym dokumentacji technicznych (branżowych) oraz ewentualnych dalszych badań niezbędnych do realizacji planowanego etapu prac bowiem winny one wynikać ze szczegółowych badań rozpoznawczych (archiwalnych i terenowych) poprzedzających opracowanie projektu rewaloryzacji parku.

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

KIEROWNIK DELEGATURY
Zygmunt Błaszczyk